

Hermannin yhteisöpuutarhalaiset päättävät keväisin yhdessä kesän aikana viljeltävät lajit. Lehtikaali tuottaa vähällä vaivalla runsaan sadon.

YHDESSÄ TUUMIN

Hermannin yhteisöpuutarha sai alkunsa, kun joukko kaupunkiviljelyaktiiveja päätti valjastaa heinikoituneen joutomaan viljelykäyttöön. Nykyään vehreällä puutarhalla kasvatetaan satoa noin parinkymmenen perheen pöytään.

TEKSTI **HEIDI HAAPALAHTI** KUVAT **TEIJA TUISKU**

Yhteisöpuutarhan sato kerätään ja jaetaan talloissa kaksi kertaa viikossa. Sanna Nikkilä kerää avomaankurkku-satoa tyttärensä Astan kanssa.

Yhteisöpuutarhaa viljelee parikymmentä kaupunkilaisperhettä.

Johanna Koskinen on ollut yhteisöpuutarhassa mukana alusta asti. Häntä viehättää oman sadon lisäksi viljelyn fyysisuus.

Kesäkurpitsoja kypsyy joka viikko kymmenittäin.

Liisi ja Aila Schulman jatkavat keskiviikkotalkoiden jälkeen matkaa viereiseen leikki-puistoon.

Jenni Forsblom löysi yhteisöpuutarhasta uuden harrastuksen. Hän korjaa satoa suosikeistaan pavuista.

Hei, ette saa lähteä ennen kuin otatte kesäkurpitsaa ja lehtikaalia mukaanne, **Linda Lyyra** huutaa viljelijätovereidensa perään.

Hermannin yhteisöpuutarhan joka keskiviikkoinen talkooilta on päättymässä, mutta kesäkurpitsasta ja lehtikaaleista on taas kertynyt niin paljon satoa, että osa niistä uhkaa jäädä yli.

– Kesäkurpitsa on päässyt nyt aivan hurjaan kasvuvauhtiin, sillä juuri viime tiistaina keräsimme siitä 42 hedelmää. Talvikurpitsakin on saanut viikossa neljä metriä lisää vartta, Linda hämmästelee.

– Yhteisöpuutarhamme ainoa huono puoli on se, että tähän aikaan kesästä tietystä vihanneksista tulee liikaa satoa. Minunkin on ollut pakko alkaa ottaa töihin lounastunnille omat eväät, että saan kaiken kotiin kantamani käytettyä, **Jenni Forsblom** nauraa.

– Meillä on syöty ainakin seitsemän päivää viikossa lehtikaali-kesäkurpitsaruokaa. Mutta toisaalta, onhan se ihan mahdollista, että saa hakea kaksi kertaa viikossa

kauppakassillisen verran ilmaista ruokaa, **Mira Pohjola** muistuttaa.

Naiset ovat Hermannin yhteisöpuutarhan viljelijöitä. Kasvimaa sijaitsee Helsingin itäisessä kantakaupungissa Sörnäisten vankilan kupeessa. Sen ääni- ja tuoksumailma on juuri niin urbaani kuin sijaintikin – liikenteen kohinaa, raitovaunujen kirsuntaa ja mausteisia aromeja läheiseltä Meiran kahvipaahdimolta.

Noin kuuden aarin kokoinen viljelmä sai alkunsa vuonna 2013, kun oman sadon kasvattamisesta innostunut 15-henkinen Vallilan kaupunginosayhdistyksen jäsenistö ja ympäristöjärjestö Dodon kaupunkiviljelyaktiiveista koostunut porukka päätti vallata rikkaruohoisen joutomaan viljelyyn. Koko alue kuului aikoinaan vankilan puutarhaan.

– Ilmeisesti juuri tällä paikalla ovat aikoinaan olleet vankilan johtajan omat viljelmät. Löysimme vanhoja kohopenkkejä, joissa oli ihan mielettömän hyvää maata. Ne olivat vain päässeet pahasti heinittymään, kaupunkiviljelykonkari ja entinen dodolainen **Pinja Sipari** muistelee.

Monen muun kaupunkiviljelyprojektin

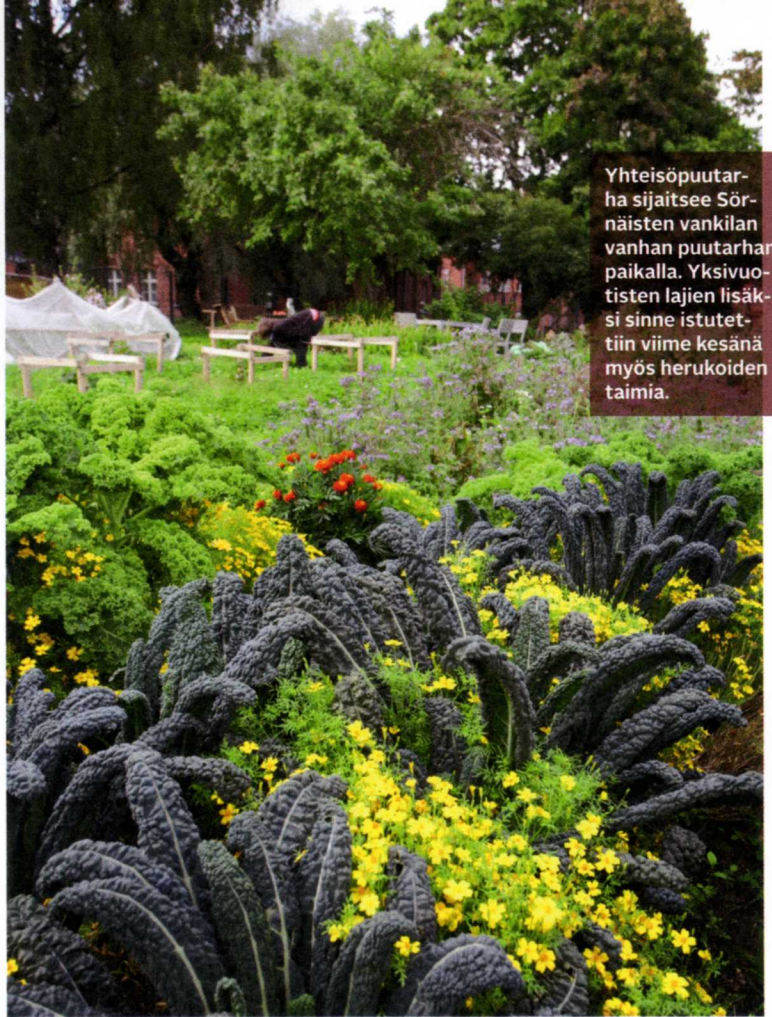
lisäksi hän on ollut mukana myös Hermannin yhteisöpuutarhan toiminnassa alusta asti ja nähnyt sen nopean muutoksen viljelistä ei-kenenkään-maan sissipuutarhasta kutsuvaksi koko kansan kaupunkikeitaaksi. Samassa ajassa myös viljelmän ympäristö on siistiytynyt. Viime vuonna kaupunki sai valmiiksi yhteisöpuutarhaa reunustavan uuden puiston ja lasten leikkikentän.

ALKUUN VILJELY Hermannissa järjestettiin perinteisten palstaviljelmien tapaan niin, että jokainen viljeli vain omaa lohkoaan. Pian Pinja ja muut viljelijät kuitenkin huomasivat, että oma palsta -ajattelu ei sopinut näin vapaamuotoiseen viljelyyn. Innokkaimpien palstailijoiden teki pahaa katsoa, kun kesken kesän hylättyjen lohkojen kesäkurpitsat kasvoivat ylisuuriksi ja lopulta mätänivät penkkeihinsä. Hermannin puutarhasta päätettiin tehdä yhteisöpuutarha, jossa satoa viljellään ja korjataan yhdessä.

– Porukka muodostui itsekseen. Toiminnassa on mukana noin parikymmentä viljelijää. Systemi on haluttu pitää muutenkin mahdollisimman yksinkertaisena,

Aila Schulman nostaa Kristiina Salménin kanssa perunoita. Yhteisöpuutarhassa viljellään 'Timon' ja 'Nicolan' lisäksi myös 'Jutkula' ja 'Venäjän Musta'-maatiaisperunoita.

Yhteisöpuutarha sijaitsee Sörnäisten vankilan vanhan puutarhan paikalla. Yksivuotisten lajien lisäksi sinne istutettiin viime kesänä myös herukoiden taimia.

joten keväällä vain sovimme yhdessä, mitä viljelemme ja kuka kasvattaa mitäkin taimia ikkunalaudallaan. Monet haluavat toteuttaa täällä myös ihan omia kiinnostuksen kohteitaan. Yksi henkilö on kovin innostunut sipulikukista ja käy istuttamassa niitä syksyllä. Toinen on perustanut sieniviljelmän, Pinja kertoo.

Varat yhteisöpuutarhan siemeniin ja taimiin kertyvät pääosin Ravintolapäivästä. Tänäkin kesänä viljelijät ovat sopineet keskenään, millaisia annoksia päivän aikana tarjoillaan, valmistaneet kasvispitoiset ruoat valmiiksi kotikeittiössään ja kiikutaneet ne sitten puutarhalle. Suosio oli niin suuri, että osa annoksista loppui kesken.

Tiistaisin ja sunnuntaisin Hermannin yhteisöpuutarhassa on talkoot, jolloin tehdään yhdessä hoitotöitä. Silloin kerätään myös satoa ja se jaetaan paikalla olevien kesken. Innokkaimmat käyvät täällä tosin paljon useammin myös puuhastelemassa pienemmällä porukalla tai ihan itsekseen.

– Olen tosi tyytyväinen jo siitä, että täällä voin tehdä fyysisistä töistä niin paljon kuin haluan. Maankäyntö ja kitkeminen ovat hirveän hyvää vastapainoa kiireiselle

työlleni. On vain plussaa, että tästä saa vielä satoakin, **Johanna Koskinen** huikkaa.

Hän on ollut mukana yhteisöpuutarhan toiminnassa alusta alkaen ja oppinut samalla taitavaksi puutarhuriksi, jonka tietoja muut viljelijät ihailevat. Tänäkin hän on pistänyt merkille, että osa sipuleista on alkanut ennen aikojaan kukkia. Kukkiessaan sipulit muuttuvat puiseviksi ja syömäkeltomiksi, joten Johanna aikoo vielä ennen kotiin lähtöä nyhtää ne kompostiin.

– Tämä juuri on tässä yhteisöpuutarhassa niin hauskaa, että aina joku tietää ja neuvoo, mitä pitää tehdä. Minä olen ensimmäistä vuotta mukana ja opin joka taloissa jotakin uutta. Vielä viime vuonna ihailin ohi kulkiessani puutarhan lehti- ja palmukaaleja, mutta minulla ei ollut aavistustakaan, mitä ne ovat, **Kaisastiina Koskinen** nauraa.

JUURI KÄVELEMÄÄN oppineen Asta-tyttärensä kanssa pyöreäkylkisiä avomaankurkkuja keräävä **Sanna Nikkilä** tunnustaa, että hän joutui ensimmäisenä viljelyvuonnaan googlaamaan, kuinka perunat istutetaan. Hän löysi Hermannin yhteisö-

puutarhaan muuton jälkeen tuttuun viinikistä. Aikaisemmin hän viljeli toisella kaupunkiviljelmällä muutaman kilometrin päässä. Viidakkorumpu on osoittautunut muidenkin viljelijöiden suhteen hyväksi viestintävälineeksi. Sen avulla myös **Kristiina Salménille** selvisi, minne hän saisi istutettua lahjaksi saamansa tomaatin taimet.

– Minä pääsin mukaan, kun tulin keväällä uteliaisuuttani katsomaan, mitä täällä puuhataan. Aiemmat viljelykokemukseni ovat Afrikasta. Pihamme tuotti niin paljon munakoisoja, että ajattelin etten enää koskaan pysty syömään niitä, Linda kertoo.

– Minusta taas hienointa on se, että olen löytänyt yhteisöviljelystä itselleni ihan uuden harrastuksen ja uusia ihmisiä. Tuntuu mukavalta tehdä puutarhatöitä yhdessä, Jenni hymyilee.

Talkootuokion päätteeksi naiset kokoontuvat vanhan omenapuun alle sadosta notkuvan pöydän äärelle. Kukin noukkii mukaansa mitä haluaa. Samalla on hetki aikaa vaihtaa kokemuksia hyvistä kesäkurpitsa- ja lehtikaaliresepteistä ja miettiä, auttaako sitruunamehu puhdistamaan puutarhatöissä mustuneet kädet.

VILJELYÄ KATOILLA JA JOUTOMAILLA

Viime vuosina kaupunkiviljelystä on kasvanut maailmanlaajuinen ilmiö, joka on rantautunut myös Suomen suurimpiin kaupunkeihin. Syötävää satoa kasvatetaan nykyään vaikkapa talojen katoilla tai viljelyyn vallatuilla urbaaneilla joutomailla, kuten Hermannin yhteisöpuutarhassa.

Kaupunkiviljelyn yhtenä tavoitteena on tarjota niillekin kaupunkilaisille mahdollisuus viljellä ruokaa, joilla ei ole omaa puutarhaa tai palttaa. Kaupunkiviljely on myös osa kestävästä ruoantuotannosta – on ekologista kasvattaa suuri osa ruoasta kaupungissa, sillä suuri osa kuluttajistakin asuu siellä.

*Talkoot päättyvät
aina sadon jakoon.*

Loppukesällä vihanneksia kertyy niin paljon, että hermannilaiset lähtevät talkoista laukut täynnä satoa.